

#### Dataverzameling: het semi-gestructureerd interview

Natuurlijk steunt data-onderzoek, in gelijk welke studie, op de manier waarop de onderzoeksvraag geformuleerd is. Dit geldt eveneens voor het IPA, Interpretative Phenomenological Analysis. Een gedetailleerde discussie over de formulering van onderzoeksvragen in IPA's leiden niet tot hypothesen aangezien de aanpak van IPA's zuiver verduidelijkend is, en zich over het algemeen toelegt op het gebied van expertise dat de onderzoeker betreft in die specifieke studie. Hoewel het mogelijk is een algemene IPA onderzoeksvraag te formuleren: wat zijn de waarnemingen die een individu (of groep van individuen) hebben gezien een gegeven situatie die ze ervaring (fenomeen) en hoe gaan ze betekenis geven aan deze gebeurtenis?

Zoals andere vormen van kwalitatieve data-analyse, heeft IPA veel tijd nodig voor data-verzameling, data-transcriptie en data-analyse. Bijgevolg zijn de nummers verkregen in een IPA-studie over het algemeen klein. Ter illustratie zijn er IPA (casus) studies met één enkele participant (Eatough & Smith 2006) maar andere met wel 64 participanten (Coleman & Cater, 2005). Steekproefgrootte hangt ook af van:

- Het onderzoeksdoel
- De middelen van de onderzoeker

Bij studenten-projecten kunnen tijd en andere middelen misschien maar opgaan voor een steekproef voor 3 tot 6 participanten (Howitt & Cramer 2008). Smith & Osborn (2003) suggeren dat een IPA-steekproef zou moeten bestaan uit relatief gelijke (homogene) casi in plaats dan extreem verschillende voorbeelden. Een implicatie hiervan is da het beter is een studie op een specifieke groep uit te oefenen, zoals degenen met chronische rugpijn in tegenstelling tot verschillende soorten pijn te bestuderen in 1 onderzoek. Het is handig om een tabel te maken (Tabel 11,2) die sommige karakteristieken opsomt van elke participant, als de steekproef-grootte dit toelaat. Hierdoor kan de lezer de discussie in context plaatsen. Natuurlijk hangt datgene wat men bij in de tabel steekt af van de aard en doel van het onderzoek. Het is een nuttige strategie om over te nemen bij een kwalitatieve studie met een klein aantal participanten.

Gedetailleerde verklaringen over de ervaringen van mensen zijn de funderingen van IPA. De kwaliteit van de analyse hangt af van de kwaliteit van deze verklaringen die leiden tot het beschrijven en verstaan van een IPA. Onafhankelijk van het tekstuele materiaal gebruikt voor IPA, moeten er extreem gedetailleerde verklaringen van ervaringen uit voort komen. Waarschijnlijk is het niveau van detail dat nodig is zou zeldzaam zijn in alledaagse conversaties over pijn, bijvoorbeeld. Een groot deel van tekstueel materiaal zou zich hiermee overbodig maken. De data waar de voorkeur naar uitgaat in IPA, zijn rijke tekstuele data dat vaak verworven kan worden in een interview met open vragen, zoals besproken in hoofdstuk 3. Natuurlijk moet de interviewer ervoor zorgen dat de juiste soorten beschrijvingen in het interview aan bod komen, door gebruik te maken van goed doordachte en relevante vragen. Het IPA-interview bevat een reeks open vragen die als doel hebben de participant te helpen een lange en gedetailleerde beschrijving in hun eigen woorden te maken. Zulke interviews vereisen een voorzichtig bijsturen als men er het maximum uit wilt halen. Dus de IPA-onderzoeker zal normaal zijn interviewsvragen en -technieken eerst goed uittesten op een klein aantal mensen. Als de participanten vrij en uitgebreid antwoorden zal de onderzoeker zich zelfverzekerd voelen, en zodanig dat ze met het onderzoek kunnen aanvangen. Belangrijk om weten is dat andere soorten persoonlijke verklaringen van ervaringen, zoals dagboeken en ander autobiografisch materiaal, kan gebruikt worden overeenkomstig met hun geschiktheid (op het gebied van inhoud) voor de onderzoeksdoelen.

## Methoden van het Wetenschappelijk Onderzoek: Deel II

### Vertaling pagina 283 – 295

---

Desalniettemin gebruikt de IPA tegenwoordig haast alleen semi-gestructureerde interviews. IPA interviewtechnieken zijn eigenlijk bedoeld om flexibel te kunnen gebruiken. Dus de voorbereide vragen worden niet gesteld aan de deelnemer in een vaste volgorde. De interviewer, daarentegen, moet vrij zijn om interessante dingen te ontdekken (uit te lokken) als en wanneer ze tijdens een interview voorkomen. Het is zeer belangrijk dat het interview geleid wordt door de onderwerpen van de participant ipv de verwachtingen van de onderzoeker. Niettegenstaande is er wel een aanzienlijke hoeveelheid van voorbereiding nodig. Bijvoorbeeld: naast de geplande vragen is het mogelijk om al een paar peilingen voor te bereiden die men nodig zal hebben om ervoor te zorgen dat de informatie gedetailleerd en compleet genoeg is. Deze peilingen kunnen in het interviewschema opgenomen worden. Maar natuurlijk is de interviewer vrij om nieuwe vragen bij te vragen en te peilen waar hij het nodig acht gedurende het interview.

Smith & Osborn maken verscheidene suggesties over de schrijfwijze van interviewvragen (p. 61-62). Ook al zijn deze vrij typische adviezen voor diepte-interviews in het algemeen (zie H3), toch is het handig ze hier te vermelden:

- Vragen moeten neutraal zijn, ipv leidend of beoordelend.
- Vermijd jargon of aannames van technische bekwaamheid.
- Gebruik open vragen, geen gesloten vragen.

De stijl van het interview wordt beschreven door Smith & Osborn (2003) door de volgende eigenschappen (p. 63):

- Aangezien het tijd vergt om vertrouwen en de rapportering op te bouwen in een interview is het belangrijk niet te snel de hoofdgebieden aan te kaarten waarin men geïnteresseerd is. De onderwerpen die bestudeerd worden in IPA's zijn meestal zeer gevoelig en persoonlijk van aard en moeten dus omzichtig behandeld worden.
- Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen het nuttige gebruik van peilingen en het overmatige gebruik ervan, omdat dit afbreuk doet aan de kwaliteit van de data. Dit omdat het de participant zijn inbreng ondermijnt en als ongewenste afleiding kan dienen.
- Het is belangrijk om 1 vraag per keer te stellen en voldoende tijd te laten voor een fatsoenlijk en volledig antwoord. De participant kan soms bedenktijd nodig hebben en dan is het fout dat te onderbreken met een andere vraag.
- De interviewer moet gevoelig zijn aan het effect dat zijn interview teweeg brengt. Hij zal namelijk zijn manier van interviewen moeten kunnen aanpassen, als er problemen of moeilijkheden de kop opsteken. Er zijn verschillende manieren om hiermee om te gaan, afhankelijk van de omstandigheden, bijvoorbeeld een korte pauze pakken of een nieuwe vraagstelling gaan gebruiken.

Het zou het interview hinderen als de onderzoeker niet familiair lijkt te zijn met de te beantwoorden vragen en hierdoor veel tijd spendeert met het nakijken van de vragenlijst. Hierdoor is het dus makkelijker als de onderzoeker het interviewschema vanbuiten leert, zodat het interview meer natuurlijk en vlotter verloopt. (Natuurlijk is het redelijk om een korte pauze te nemen terwijl je het interviewschema nog eens doorneemt om te zien of je nog iets vergeten bent. De geïnterviewde verstaat dit, en dit zou ook in zijn/haar bijzijn moeten gebeuren). Het kan nodig zijn om de sequentie van het interview te variëren afhankelijk van wat de participant zegt gedurende het

interview. De vaste regel hiervoor is het beste om de geïnterviewde te laten zeggen wat ze willen zeggen, wanneer ze het willen zeggen. Dus als de geïnterviewde informatie verstrekt over iets dat later in het interviewschema aan bod komt, probeer de info dan al op te nemen en de participant hier later niet meer terug op aan te spreken. Bijvoorbeeld: als de participant een algemene vraag gesteld wordt over pijn, en tijdens zijn/haar antwoord uitwijdt en in details bespreekt wanneer de pijn begon op te spelen, dan moet deze vraag op de mentale lijst geschrapt worden.

Overigens, herinner je dat het interview geleid wordt door wat de participant te vertellen heeft. Het is onmogelijk voor de onderzoeker om alle relevante items in de vragenlijst te betrekken. Er zullen tijden zijn, voornamelijk in het begin van het interview, dat de geïnterviewde dingen naar boven brengt die interessant en relevant (ten aanzien van het onderwerp) lijken, maar dit materiaal past niet in de verzameling onderwerpen van het interviewschema. Als deze omstandigheden zich voordoen, is het de taak van de onderzoeker de deelnemer hierover te bevragen. Natuurlijk betekent dit dat de onderzoeker zo flexibel moet zijn om zomaar vragen te kunnen formuleren. De volgende vraag is het afvragen of de vragen betrokken kunnen worden in volgende interviews over deze materie. Anders gezegd, onderzoekers moeten gevoelig zijn voor het materiaal dat participanten hun aanreiken, en zich niet zozeer strikt vastklampen aan hun interviewschema. Dit wilt natuurlijk niet zeggen dat elk deel van een interview zomaar wegwerpbaar is.

Normaal start men in een semi-gestructureerd interview eerst met het grote geheel en werkt men naar de details toe. Dus semi-gestructureerde interviews in IPA starten normaal gezien met algemene vragen, gevolgd door meer specifieke vragen en peilingen. Bijvoorbeeld: als het onderzoek gaat over pijn is het normaal om met de geïnterviewde te praten over pijn alvorens vragen te stellen naar details zoals wanneer de pijn het ergst is of het effect dat pijn heeft op alledaagse activiteiten.

Een bandopname wordt gemaakt van het interview zodat alles wat gezegd is beschikbaar blijft voor het onderzoek. Hierdoor kan hij meer aandacht besteden aan wat de geïnterviewde zegt i.p.v. notities te pakken. Video-opname is niet gebruikelijk maar kan overwogen worden, hoewel de voordelen misschien niet opwegen tegen de nadelen.

In IPA worden de bandopnamen uitgetypt voor de data-analyse. Het is veel makkelijker een manuscript te lezen dan vooruit- en achteruit te spoelen doorheen verschillende delen van een opname van een interview. Natuurlijk kan het al eens zijn dat je moet teruggrijpen naar de originele opname voor verduidelijking... Een transcript vergemakkelijkt ook het verbanden zoeken tussen de data en de analyse, die uitgevoerd wordt op die data. Met IPA is een transcriptie meestal een soort van letterlijke, secretaris-achtige transcriptie (zoals een draaiboek) waarin normaal alleen de woorden en wie ze geuit heeft opgenomen worden. In het algemeen heeft de Jefferson-transcriptie, waarin extralinguïstieke eigenschappen zoals stemnuances, pauzes en andere aspecten vermeld worden, geen plaats in een IPA. (Zie hoofdstuk 6 voor een discussie inzake transcriptie). Maar het uittypen van bijkomstige elementen zoals uitingen van emotie wordt natuurlijk niet tegengehouden. Over het algemeen wordt er een grote speelruimte gelaten aan elke kant van het uitgeschreven interview (zowel links als rechts) om voetnoten te kunnen maken over zulke elementen. Als de transcriptie gedaan is, is de onderzoeker vrij om notities te maken over gedachten of indrukken aangezien ze anders misschien vergeten zouden kunnen worden. Deze notities worden neergeschreven in de linkse marge, terwijl de rechtse marge voorbehouden is voor thema's neer te schrijven die aan bod komen in het analytische gedeelte. Transcriptie kan zelfs tot 8x de duur van een interview innemen. Ook is het wenselijk niets af te snijden tijdens data-transcriptie.

### Data-analyse

De IPA-methode zoals die door de literatuur voorgesteld wordt bestaat uit 4 tot 6 stappen. Het precieze aantal steunt op het aantal uitgevoerde interviews en, zij het in mindere mate, de duur van die interviews. Een enkele casus kan al geschikt zijn. Het is dan ook geen verrassing dat veel stappen ons doen terugdenken aan de stappen in andere vormen van kwalitatieve analyse.

- **Stap 1: Begin vertrouwdheid met casus en eerste opmerkingen**

Zoals in elk kwalitatief onderzoek moet de onderzoeker zeer vertrouwd zijn met zijn data. Dit kan men gedeeltelijk bereiken door de data zelf te verzamelen, indien mogelijk, maar ook door de transcriptie te maken en deze een paar keer te lezen en herlezen. De transcriptie heeft 2 marges aan elke kant en de onderzoeker kan de linkse marge gebruiken om eventuele interessante gebeurtenissen neer te schrijven. Een beetje zoals memo's in gefundeerde theorie (*grounded theory*). Er zijn geen specifieke regels over hoe men dit moet invullen? Bijvoorbeeld is er geen reden om de transcriptie in stukken op te delen van een bepaalde grootte en het is ook niet nodig dat er opmerkingen voorzien zijn voor elk gedeelte van de transcriptie. De analist kan proberen datgene dat gezegd werd in het interview op te sommen of te interpreteren. Later kunnen de opmerkingen gebruikt worden om uit te zoeken, te bevestigen, te veranderen, of om inconsistenties duidelijk te maken tussen dat wat gezegd is en de pogingen tot opsomming en interpretatie van de inhoud van het transcript.

- **Stap 2: Voorbereidende identificatie van onderwerpen**

Na verder bekend te raken met de data begint de onderzoeker notities te maken van de hoofdonderwerpen die teruggevonden worden in het transcript. Deze worden opgesomd in een paar woorden die samen een korte zin of titel voor het onderwerp vormen. Zoveel woorden als nodig is is hiervoor de richtlijn. Deze onderwerpen worden in de rechtse marge geschreven, tegen de tekst naar waar ze verwijzen. Er zou dus een verband moeten bestaan tussen het onderwerp en wat het bespreekt in de tekst, maar het onderwerp moet meer theoretisch en abstract uitgedrukt worden. Iedereen die moeite heeft met deze stap kan er hoofdstuk 8 over gefundeerde theorie (*Grounded theory*) op nakijken voor verdere uitleg.

- **Stap 3: Zoeken naar verbanden tussen onderwerpen**

Natuurlijk kunnen veel onderwerpen die geïdentificeerd worden samen bredere onderwerpen en bovenbegrippen (*superordinate themes*) vormen in die zin dat de onderzoeker de onderwerpenlijst bestudeert en er verbanden tussen zoekt. Deze verbanden kunnen een idee geven wat deze bovenbegrippen kunnen inhouden. Dus een bovenbegrip is een cluster van gelijkende maar deels verschillende onderwerpen. Onderwerpen die heel gelijkend zijn kunnen onder een enkele noemer geplaatst worden. Het tot stand komen van bovenbegrippen kan op de volgende manieren gebeuren:

- ☐ Elektronisch door de onderwerpen te knippen en plakken in een woordverwerkingsprogramma en ze dan te herschikken zodat men nauwe, aaneensluitende clusters kan vormen.
- ☐ De analyse kan uitgevoerd worden door middel van een kwalitatief analyse-programma op de computer zoals Nvivo.
- ☐ Schrijf de namen van de onderwerpen op indexkaartjes of kleine papiertjes. Zo kunnen ze op een groot oppervlak zoals een tafel of bureau door elkaar gegooid en gegroepeerd worden. De ruimtelijke verbanden tussen onderwerpen kunnen hiermee nagegaan worden.

De onderzoeker moet er voor zorgen dat de onderwerpen echt wel overeenkomen met wat er in het interview gezegd werd. Dus is het belangrijk de onderwerptitel te vergelijken met de data die schijnbaar bij het onderwerp behoren. Dus korte uitsneden (*excerpts*) van wat de participant zei (inclusief de pagina en regel waar deze uitsnede voorkomt) dat tot de onderwerpen leidde zouden moeten vergeleken worden met de bovenbegrip-titel. Sommige onderwerpen kunnen we laten vallen als ze niet in de bovenbegripclusters passen – of als blijkt dat er over het algemeen weinig bewijs in de data zit voor de waarde van dat onderwerp.

Het is in dit stadium dat een jonge onderzoeker vast kan komen te zitten in de analyse, en hulp nodig heeft om de analyse verder af te werken, omdat zij meestal nog niet zo getraind zijn in het conceptueel denken, iets wat in de vorige stadia ook nog niet nodig was om onderwerpen te identificeren. Categorieën en onderwerpen moeten nu vervangen worden door meer abstracte en bovenbegrippelijke analyse-niveaus – dit is de interpretatiefase. Volgens Biggerstaff en Thompson:

*“Afstand nemen van een zuiver beschrijvend analyseiniveau kan soms problemen opleveren, waarschijnlijk omdat ... studenten hebben een voorkennis in een positieve aanpak... en kunnen zich bijgevolg ongemakkelijk voelen in het maken van interpretaties... En toch is dit waar sommige uitdagingen van studenten inzake kwalitatieve methodologieën (zoals IPA) naar boven komen. In onze ervaring hebben we gezien dat deze angst die men tegenkomt in sommige studenten ongegrond is op zowel theoretisch als praktisch niveau. (Biggerstaff & Thompson, 2008, p. 220)*

- **Stap 4: Systematische tabel van onderwerpen**

Dit is een visuele manier om de structuur van bovengeschatte (*superordinate* = bovenbegrippelijke) en ondergeschatte (*subordinate*) onderwerpen voor te stellen, ontwikkeld vanuit de analyse. Ze worden gerangschikt naar belangrijkheid in het algemeen, naar wat de participant gezegd heeft, te beginnen met het meest belangrijke bovengeschatte onderwerp. De tabel kan een korte zin bevatten dat in het interview vermeld werd om het onderwerp te illustreren. Wel moet erbij staan waar de informatie van het transcript precies staat. Een generieke tabel ter illustratie staat op P 288/Tabel 11.3

- **Stap 5: Analyse van andere gevalstudies**

Als de studie geen enkel gevalstudie is, gaat de analyse van de andere gevalstudies in grote lijnen net hetzelfde verlopen. Onderwerpen van de eerste casus kunnen ook gebruikt worden voor de volgende casus, maar elke casus kan ook opnieuw bestudeerd worden. Gezien het idiografisch-nomothetische niveau gebruikt in IPA's moet de onderzoeker nagaan waar de onderwerpen gelijk zijn tussen verschillende participanten en waar ze verschillen en zelfs uniek zijn voor een enkele participant. Dit geeft een indicatie van de aard van de variantie over verschillende gevalstudies heen. Eens alle transcripten geanalyseerd zijn is het gebruikelijk om een laatste tabel te produceren met daarin de thematische structuur die men uit de analyse heeft weten halen. Deze heeft ongeveer dezelfde structuur als de tabel in 11.3.

- **Stap 6: Een verslag maken van de analyse.**

Een verslag maken – een projectrapport, een proefschrift, een krantenartikel,... – doet men best in de laatste fase van de analyse. Dit wordt algemeen als vanzelfsprekend beschouwd binnen kwalitatief onderzoek. Het rapport moet alle onderwerpen die in de analyse belangrijk leken bevatten. Elk thema moet zorgvuldig beschreven worden en geïllustreerd worden met de exacte bewoordingen vanuit het interviewtranscript. Elk voorbeeld moet duidelijk zijn en het thema goed kunnen illustreren. Het rapport bestaat uit de interpretatie of verduidelijking van wat de participanten hebben gezegd door de onderzoeker. Het is belangrijk om duidelijk te maken wat interpretatie is en de basis waarop die interpretatie steunt. Er zijn twee manieren om de resultaten in een rapport voor te stellen. Één manier is door het rapport te verdelen in een "Resultaat" en "Discussie" onderdeel. Het "Resultaat"-gedeelte zou de onderwerpen moeten beschrijven en illustreren, maar het "Discussie"-gedeelte moet de relatie tussen de onderwerpen en de bestaande vakliteratuur van het onderzoeksdomein in kwestie duidelijk maken. De andere manier is door een enkele "Resultaat en Discussie"-sectie te hebben waar de presentatie van elk thema gevolgd wordt door een discussie van de vakliteratuur horende bij dat thema. Allebei zijn even acceptabel. (Zie H13 voor een meer uitgebreide discussie over het schrijven van kwalitatieve rapporten)

Box 11.2 illustreert het gebruik van IPA bij casusstudies.

#### **BOX 11.2: ILLUSTRATIEVE ONDERZOEKSSTUDIE: IPA: DE ALCOHOLICA, HAAR ZELF EN IDENTITEIT**

Shinebourne en Smith (2009) beschrijven een gevalstudie via IPA over de verslaving van een alcoholica en de invloed op haar gevoel van zelf en identiteit. Een gevalstudie bestuderen met betrekking tot een enkel individu is een aanvaarde procedure met IPA. Deze studie vertegenwoordigt dus de nomothetische kijk op IPA-onderzoek. IPA-onderzoekers zijn het oneens dat als een persoon zijn/haar ervaringen buitengewoon rijk zijn of waar de gevalstudie onweerstaanbaar is voor andere redenen dat de gevalstudie dan zeer geschikt wordt voor de taak. Er zijn kwalitatieve onderzoeken inzake alcoholisme en alcoholmisbruik in overvloed. Hoewel kwalitatief onderzoek niet zo gebruikelijk is geloven velen dat kwalitatieve onderzoeksmethoden de onderzoeker een blik gunnen op het leven van alcoholici zoals ze leven. Radley en Chamberlain (2001) pleiten voor de unieke kracht van de gevalstudie waardoor het onderzoek onmogelijk te reduceren is tot een paar variabelen.

De 31-jarige vrouw in de studie krijgt de naam Alison. Zij was een aanwezige in het vrouwen dagverblijf belast met problematisch alcoholgebruik. Hoewel de onderzoekers vier vrouwen in totaal geïnterviewd hebben, was Alison's interview-materiaal uitzonderlijk rijk en gedetailleerd. De onderzoekers hadden een interviewschema voorbereid, dat ze flexibel gebruikten. Drie afzonderlijke interviews werden afgenomen van Alison, goed voor een drie uur aan opnames, dewelke verbatim getranscribeerd werden voor analyse. Het eerste interview was grondig overlopen en onderwerpen voor verdere discussie werden genoteerd en aangekaart in het volgende interview. Sommige van de originele vragen kwamen in elk interview terug. Deze interviewstructuur is zeer interessant en kan voordeel bieden voor relatieve onervaren onderzoekers.

Het analyseproces volgde de beginfases besproken in dit hoofdstuk. Natuurlijk was het een gevalstudie dus sommige latere stadia zitten er niet bij. De analyse van Radley en Chamberlain rapporteert niet alleen over de bovenliggende thema's maar ook over de sub-thema's. Verder werden zeer korte illustratieve aanhalingen geselecteerd voor elk thema en er werd vermeld waar deze terug te vinden waren in het transcript. De structuur van de thema's wordt

## Methoden van het Wetenschappelijk Onderzoek: Deel II

### Vertaling pagina 283 – 295

---

geïllustreerd in Tabel 11.4(p 290) hoewel de originele paper de bovenliggende en sub-thema's in een lijst vermeld. Deze tabel van thema's is de uitkomst van een getouwtrek tussen de verschillende stadia van de analyse, een kenmerk van de meeste kwalitatieve data-analyse methoden – als het dan al niet een kenmerk van ze allemaal is.

Volgens de onderzoekers is het eerste thema een beschrijving van hoe Alison de ervaring van dronken-zijn ervaart als een 'flux, oscillation and instability' (p. 155) het tweede thema stelt de transformatie van Alison naar een andere persoonlijkheid voor als ze dronken is, en de derde handelt over hoe Alison haarzelf ziet als allemaal verschillende delen, en haar dualisme over drinken. Elk van deze bovenliggende thema's worden uitvoerig besproken in Shinebourne en Smith (2009). Het is interessant om op te merken hoe de auteurs van de originele paper het laatste thema, datgene over de verschillende delen, toeschrijven aan de algemene psychologische literatuur, meer bepaald de dissociatieve ervaringen. Hiervoor steunen ze in het bijzonder op het werk van Seligman en Kirmayer (2008), die:

*Gegeven dat de associatie tussen dissociatieve ervaringen en trauma's overheersend een Euro-Amerikaans begrip is, zoals het begrepen wordt in het psychiatrische perspectief. Daarentegen, blijken dissociatieve ervaringen in vele socio-culturele contexten geassocieerd te zijn met de uitdrukking van alternatieve identiteiten die niet gecreëerd werden in een context van trauma'. (Shinebourne en Smith, 2009, p. 41)*

Dit verschaft natuurlijk een verfrissend verschillend perspectief op Alison's ervaringen.

### **Wanneer gebruik maken van Interpretatieve Fenomenologische Analyses (IPA)**

IPA handelen over de ervaringen van mensen. Dus als het onderwerp van het onderzoek gaat over persoonlijk ervaren significante fenomenen zoals pijn of een serieuze ziekte dan kan men een IPA overwegen in termen van methodologie. IPA is geen basisvorm om elke vorm van kwalitatieve data aan te pakken op dezelfde manier als thematische analyse en gefundeerde theorie. Voorts is IPA geen goed afgestelde analyse over hoe mensen praten over hun ervaringen. Het is een 'wat ze zeggen' manier, niet zozeer een 'hoe zeggen ze het' methode. King en al. maken het verschil nog duidelijker:

*Het leidt geen twijfel dat, als een kwalitatieve methodologie, fenomenologische psychologische afsteekt tegen met de psychologie van de 'discursieve turn'. Het werk van fenomenologen rust vaak op taal, natuurlijk. De geïnterviewde 'uit' haar ervaringen; de onderzoeker leest deze uitdrukkingen in termen van sociaal aanvaardbare constructen. Niets is meer duidelijk. De woorden en de ervaring – hiertussen is een groot verschil tussen de fenomenologische en discursieve aanpak. Omdat, hoewel er geen weerstand is onder fenomenologen over de fundamentele ervaring-schapende functie van taal en de discursieve practises, het goed verdedigd standpunt van fenomenologie is dat die van 'de ervaring dat taal spreekt'*

Natuurlijk, de potentiële onderzoeksonderwerpen die grenzen aan het thema 'ervaring' zijn enorm. Het is zelfs moeilijk te denken aan de vele gebieden van de menselijke activiteit waar ervaring geen rol speelt.

## Methoden van het Wetenschappelijk Onderzoek: Deel II

### Vertaling pagina 283 – 295

---

Het is duidelijk dat de meeste van de onderwerpen aangekaart door IPA-onderzoekers degene zijn die een gevoeligheid vereisen die de typische psychologiestudent nog niet verworven heeft. Dus is voorzichtigheid geboden voor men zich aan een IPA-onderzoek begeeft omdat men anders pijnlijk kan trappen op de gevoeligheden van je onderzoeksdeelnemers. Hiermee willen we niet zeggen dat IPA-onderzoek uit het bereik van psychologiestudent gehouden moet worden, enkel dat het mogelijk hun interpersoonlijke talent op de proef kan stellen en zeer omzichtig behandeld moet worden.

#### Evaluatie van IPA's

Het goede nieuws over IPA's, voor vele psychologen, is dat het een aanpak is voor de kwalitatieve analyse die voorgekomen is uit de tradities van de psychologie. Dus als iemand een IPA-paper bestudeert krijgt hij een zeer sterke indruk dat deze zeer sterk zijn oorsprong vindt in de psychologie. Dit is zo voor zowel kwalitatief en kwantitatief onderzoek in de psychologie. IPA gaat niet in tegen de mainstream psychologie zoals andere kwalitatieve methoden dat soms wel doen. Zo is het, bijvoorbeeld, moeilijk om tegenstand te vinden in IPA-studies ten opzichte van cognitieve psychologie, die men wél vindt in de discursieve analyse (*discourse analysis*).

Tegelijkertijd is IPA als methode helemaal niet zo hoog-ontwikkeld als sommige andere kwalitatieve analyse-methoden. Dit kan te wijten zijn aan het feit dat er (haast) geen felle methodologische debatten zijn in IPA in vergelijking met andere data-analytische methoden. Misschien staan IPA procedures nog in hun kinderschoenen en hebben er zich nog geen afscheidingen voorgedaan. IPA is een brede aanpak om data te verzamelen en te analyseren dat inwerkt op de ontwikkeling van een specifiek gebied van onderzoek – de ervaring van belangrijke gebeurtenissen in een menselijk leven. Daardoor zijn er geen verwoede pogingen ondernomen vanuit IPA om een samenhangende fenomenologische theorie te ontwikkelen, op de manier dat andere kwalitatieve methoden diep graven achter de ontwikkeling van hun theoretische infrastructuur. Waarschijnlijk verandert dit stapsgewijs en komt er een systematische fenomenologische aanpak naar boven, gewikkeld in nieuwe theoretische ideeën.

Elke onderzoeker die onbekend is met kwalitatief onderzoek en IPA zal waarschijnlijk minder perplex staan bij de dataverzamelmethode dan bij het analyseproces. Maar hoe gaat een onderzoeker nu precies te werk bij het interpreteren van dat wat gezegd is in een interview, niet zozeer de letterlijke betekenis van de woorden maar eerder de psychologische implicaties? Ongeacht hoe dicht een beschrijving komt bij het volledige beeld van het analytische proces, er is altijd een koppige leegte op het vlak van uitleggen hoe men met een interpretatie om moet gaan. Natuurlijk kan achterliggende theorie een startpunt zijn, maar dit is niet een noodzakelijk startpunt in de IPA. Smith bespreekt dit probleem in relatie met de hermeneutische analyse in het algemeen, ongeacht de discipline:

*Ik voel dat er nog een leegte achterblijft, maar: als ik probeer te verduidelijken wat deze persoon zegt, wat gebeurt er dan echt? Interpretatie is een mysterie, roept een gevoel van verwondering op en ik ben niet zeker of de hermeneutische theorie al zo ver gevorderd is dat ze alles over dit mysterieuze proces kan verklaren of zeggen. Deels omdat het type van confronteren (type of encounter) dat de hermeneutiek zich voorgesteld had anders was, als het aankomt op het gebeurde te verklaren als een persoon probeert te verklaren wat een andere persoon zegt, ik zou durven zeggen dat er nog veel is dat onbekend blijft. (Smith, 2007, p.11)*

Misschien is het niet geruststellend te weten dat de experts dezelfde problemen hebben als ons. Maar het is op z'n minst een gedeelde frustratie. Nogmaals, hoe meer iemand publicaties van een methode leest, des te sneller apprecieert men de moeilijkheden, maar komt men ook in contact met de verschillende types van analytische oplossingen die onderzoekers naar voor gebracht hebben.

U vindt een discussie van vorm-analyse (*template analysis*) in box 11.3. Deze heeft veel gelijkenissen met IPA maar is mogelijk meer gevarieerd in welke thema's ze identificeren. Meier, Boivin en Meier (2008) bespreken een procedure genaamd thema-analyse dewelke veel kenmerken vertoont van de thematische analyse, besproken in Hoofdstuk 7. Daarentegen, zoals IPA, steunt thema-analyse alleen op fenomenologische aanpakken van de psychologie. Zij presenteren een gedetailleerd relaas van hun methode, dat zowel kwalitatieve als kwantitatieve componenten heeft. Het gaat specifiek over de aanpak ten opzichte van de veranderingen die voorkomen tijdens psychotherapie.

#### **BOX 11.3 SLEUTELBEGRIPPEN: MODELANALYSE**

IPA is niet de enige manier om kwalitatieve data te analyseren zodat men thema's verkrijgt. Het doel van modelanalyse is om een codeer schema of model (coding scheme= template) te maken dat de thema's identificeert zoals ze ontwikkeld worden in de analyse van de onderzoeker en zo organiseert op zo'n manier dat het zowel betekenisvol als productief is. In modelanalyse worden de thema's hiërarchisch gerangschikt zodat de breedste categorieën aan de top staan en de nauwste thema's aan de bodem van de hiërarchie. De thema's kunnen deels al ontwikkeld worden *a priori*, dus op voorhand. De ideeën kunnen zonder problemen van eerdere theorieën komen, maar kunnen evengoed komen van het inzicht van de onderzoeker of van het direct bestuderen van de data. Ongeacht de afkomst van de thema's, ze moeten kunnen opwegen tegenover de actuele data. Thema's vangen over het algemeen de percepties en ervaringen van de participanten.

In tegenstelling tot, bijvoorbeeld gefundeerde theorie, bestaat het coderen in modelanalyse enkel uit het checken van de modelthema's tegen de data om plaatsen in de data aan te geven waar een bepaald thema geïdentificeerd kan worden en dan plaatsen ze een label of code ernaast.

Eens een schijnbaar toereikend model is ontwikkeld op basis van de data, wordt het toegepast en geëvalueerd ten opzichte van alle data en misschien zelfs aangepast hierdoor.

Zie King (1998) en Crabtree en Miller (1999) voor de discussie van modellen.

#### **Conclusie**

In vergelijking met de Discoursanalyse (hoofdstuk 9), bijvoorbeeld, lijkt IPA veel meer inhoudsgericht. Dit wilt zeggen, het domein van IPA zijn fenomenen zoals ze ervaren worden door het individu – hoewel ze geïnterpreteerd worden door de analyse van de onderzoeker. Hoewel zijn wortels in het gebied van sociale en gezondheidspsychologie liggen, is de menselijke ervaring een belangrijk aspect in veel domeinen van de psychologie. Zodoende is het mogelijk dat de IPA uiteindelijk een niche vindt doorheen een groot deel van de discipline. Sinds IPA steunt op theorieën van menselijke ervaring (zeker de fenomenologie en hermeneutiek), zou men niet verwachten dat het zou wedijveren met kwalitatieve methodes die zich in de eerste plaats bezig houden met taaltheorie (e.g. Gespreksanalyse en discoursanalyse) Hoewel het potentieel er is voor een onderzoeker om de rol van taal gebruikt in IPA, is dit geen makkelijke taak omdat IPA aanvaardt dat wat aan de basis ligt van wat mensen zeggen dat iets gewichtig is dat de analyse en interpretatie rechtvaardigt – niet zozeer de subjectivistische/relativistische positie van andere kwalitatieve methoden.

## Methoden van het Wetenschappelijk Onderzoek: Deel II

### Vertaling pagina 283 – 295

---

Cognitieve psychologie is vaak bekritiseerd geweest door voorvechters van de discoursanalyse – misschien is het beter verwoordt als cognitieve psychologie wordt geweerd in discoursanalyse. Dit is helemaal niet het geval met IPA dewelke de theorie van dienst is over interne psychologische staat en cognitie. IPA gaat over een psychologische fenomeen dat taaltheorieën als actie eenvoudigweg probeert erin te verwerken – ervaring. Er zou ongetwijfeld een uitgebreid debat kunnen komen over de reikwijdte waarin ervaring bemiddeld wordt door taal, maar het punt is dat IPA-theoristen hier geen verdedigende positie over moeten innemen. Ze moeten simpelweg gepaste manieren vinden om een theorie te ontwikkelen over ervaring.

In het kort heeft IPA een radicaal verschillende oorsprong van veel andere methoden van kwalitatieve data-analyse van in deze boek. Zijn open houding ten opzichte van traditionele psychologische aanpakken enerzijds, en de belangrijkheid van menselijke ervaring anderzijds zorgt ervoor dat het meer toegankelijk is voor onderzoekers die heel nauw aan de mainstream psychologie hangen. Men moet de overtuiging dat mainstream psychologie grote vooruitgang heeft weten maken niet verzaken om te begrijpen dat de persoon aangetrokken kan zijn tot IPA.

#### **Key Points**

- IPA ontwikkelde zich uit werk van gezondheidspsychologen in de jaren 1990. De historische ankerpunten vindt men over het algemeen terug in de fenomenologische en hermeneutische filosofieën hoewel de invloed van sociologie (vooral het symbolische interactionisme) en psychologie in het algemeen, ook duidelijk aanwezig zijn.
- IPA, gezien als afgeleide van de fenomenologische traditie in psychologie en filosofie, is zeer goed te onderscheiden van traditionele fenomenologie omdat de onderzoeker niet de persoon is wiens ervaringen bestudeerd worden. Daarentegen gaat men beschrijvingen verkrijgen van de ervaringen van mensen die significante levenservaringen ondergaan hebben. De onderzoeker beschrijft en interpreteert deze ervaringen volgens een gamma van psychologische concepten en theorieën.
- IPA deelt veel technieken met andere kwalitatieve methoden. Zo is het hoofddoel van de analyse om thema's te herkennen in wat deelnemers hebben te zeggen over hun ervaringen. De hoofdprocessen van de analyse houden een letterlijke transcriptie van pertinente interviewdata dat dan verwerkt wordt door thema's te suggereren dat bepaalde delen van de data samenbrengt. Voorts kan de onderzoeker bovenliggende (of meester-) thema's benoemen die een aantal thema's identificeert gedurende het analytisch proces.
- IPA-theorie heeft de neiging om eerder de algemene psychologische theorie van verschillende soorten erin te berekenen, meer dan bijvoorbeeld gefundeerde theorie wiens "proponents" beweren dat het niet samengaat met sommige soorten van psychologische theoriseren. In veel opzichten staat IPA relatief dicht bij thematische analyse – de methoden zijn hetzelfde. Daarentegen is de thematische analyse niet zo ontwikkeld op vlak van specificiteit van de inhoud en de theoretische funderingen dat IPA karakteriseert.